

13 בפברואר 2014

התנערות אלקאעדה מארגון המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם - תמונת מצב וניתוח המשמעויות

الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وآله وصحبه ومن آله.
أما بعد :

أولاً: نعلن جماعة قاعدة الجهاد أنها لا صلة لها بجماعة (دولة الإسلام في العراق والشام). لقد تخطت بالمشاهير، ولم تستأمر فيها ولم تستشر. ولم ترضها، بل أمرت بوقف العمل بها، وثنا فهي ليست فرعا من جماعة قاعدة الجهاد، ولا ترتبط بها علاقة تنظيمية، وليست الجماعة مسؤولة عن تصرفاتها. فإن أفرغ الجماعة هي التي نعلنها القيادة العامة للجماعة، وتعترف بها.

مع التنكيه على ولائنا ومحبتنا وتأييدنا لكل مجاهد، وحرصنا على الأخوة بين المسلمين والمجاهدين.

ثانياً: نود جماعة قاعدة الجهاد أن تؤكد على بعض المعاني المهمة في العمل الجهادي، ومنها:

- الحرص على الشورى والعمل الجماعي واتخاذ القرارات التصيرية بعد التشاور بين المجاهدين وقرار قيادتهم لها.
- الحرص على أن نحل مشكلات المجاهدين فيما بينهم وليس غير الأعلام.
- الحرص على أن تكون جزءاً من الأمة، ولا تفتكت على حلقها، ولا تلتصق عليها، ولا تستلبها حلقها في الخلف من بحكمها، ممن تتوفر فيهم الشروط الشرعية. ولا تسرع بإعلان إمارات وبدول. لم يستشر فيها اعتماد المجاهدين ولا القيادة ولا سائر المجاهدين والمسلمين. تم تفرضا على التمس، وتعد من مخالفتها خارجاً.
- الحرص على حشد الأمة حول القضايا الرئيسية، وهو منهج الشيخ أسامة بن لادن رحمه الله، الذي ارتقى به بالعمل الجهادي ودعا إليه، حتى القده الله شهيداً، تحسبه والله حسيبها.
- ولتلك أصدرت الجماعة (وثيقة نصرة الإسلام) تأكيداً لهذا المنهج وتبيهاً للقضايا التي يجب حشد الأمة حولها.
- الحرص على تخلص العمل الجهادي من المصالحات والتصرفات العظيمة وذلك أصدرت الجماعة وثيقة (توجهات عامة للعمل الجهادي).
- البراءة من أي تصرف ينشأ عنه ظم بئال مجاهد أو مسلمان أو غير مسلم.
- وهنا نؤكد على تبرزنا من الفتنة التي تحدث في الشام بين فصائل المجاهدين، وأتينا تبرا من الدماء المحرمة التي سبقت فيها من أي طرف كان، وتدعو الجميع لأن يتقوا الله، ويتركوا عظم المسؤولية الملقاة عليهم، ولقداحة المكارثة التي أصابت الجهاد في الشام ومستقبل الأمة المسلمة بالفتنة التي خاضوا فيها.
- وتدعو كل ذي عقل ودين وحرص على الجهاد أن يسعي جاهداً في إطفاء الفتنة بالعمل على الإيقاف الفوري للقتال ثم السعي في حل النزاعات بالتمسك إلى هيئات قضائية شرعية للتصالح فيما شجر بين المجاهدين.

ثالثاً: نؤكد على أن باب التصالح بيننا وبين الجميع مفتوح، وأن المسلم المجاهد يبقى له حل الأخوة والتصرة والولاء مهما زاد خطوه، ولا تبرا أنفسنا من ذلك؟ وما أيرأ نفساً إن النفس لأتارة بقسوة إلا ما رحد ربي إن ربي ظفور رحيم؟
إن أريد إلا الإصلاح ما استطعت وما توفيقي إلا بالله عليه توكلت وإليه أنيب؟

מתוך נוסח ההודעה של אלט'ואהרי, בדבר התנערות אלקאעדה מארגון המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם. ההודעה פורסמה בפורומים אסלאמיים המזוהים עם אלקאעדה (www.muslim.org)

כללי

1. ב-3 בפברואר 2014 פורסמה בפורומים אסלאמיים הודעה מטעם המפקדה הכללית של ארגון אלקאעדה בראשות שיח' אימן אלט'ואהרי. ההודעה, החתומה ל-22 בינואר, מתנערת מכל קשר עם ארגון המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם¹ בראשות אבו-בכר אלבע'דאדי (להלן: המדינה האסלאמית), (muslim.org; hanein.info). הודעת אלט'ואהרי מהווה הכרעה חד משמעית לטובת ארגון ג'בהת אלנצרה, במאבקי הכוח שהתנהלו בין ארגון זה לבין המדינה האסלאמית בראשותו של אבו-בכר אלבע'דאדי בשנה האחרונה. הודעתו עשויה להערכתנו לחזק את מעמדה של ג'בהת אלנצרה מול המדינה האסלאמית תוך החרפת הקרע ביניהם, כשג'בהת אלנצרה עשויה להמשיך ולחבור לארגוני מורדים אחרים נגד יריבתה. עם זאת, למרות מאבקי הכוח הפנימיים, ימשיכו להערכתנו הארגונים המזוהים עם אלקאעדה והג'האד העולמי להנות מעמדת השפעה מרכזית בקרב ארגוני המורדים בסוריה.

2. בהתנהלותה מול מאבקי הכוח בסוריה ובעיראק הוכיחה הנהגת אלקאעדה, בראשות אלט'ואהרי, חולשה והעדר שליטה אפקטיבית על שלוחותיה במזרח התיכון בעידן, שלאחר מות אסאמה בן לאדן. מנגד, הפך המזרח התיכון, וסוריה במרכזו, למוקד הכוח העולמי החדש עבור אלקאעדה

¹ בערבית: אדולה אלאסלאמיה פי עיראק ואלשאם (או בראשי תיבות: דאעש).

והג'האד העולמי תוך ניצול הכאוס, שנוצר בעקבות מלחמת האזרחים הסורית, השסע הסוני – שיעי המעמיק והחלשות המשילות במדינות מפתח במזרח התיכון עקב אירועי הטלטלה האזורית. מוקד כוח זה עלול לאיים על העולם הערבי/מוסלמי ועל ישראל והמערב.

3. בסוריה, המוקד העולמי החדש של הג'האד, נוצרה עתה מערכת דו-קוטבית של ארגונים יריבים, אשר שניהם מזדהים עם האידיאולוגיה של אלקאעדה: בקוטב האחד של המערכת מצוי ארגון ג'בהת אלנצרה, השלוחה הפורמאלית של אלקאעדה, הנהנה מיכולות צבאיות ולוגיסטיות עדיפות על פני יריבתו, ושמעמדה בקרב המורדים ובקרב האוכלוסייה איתן יותר. בקוטב השני של המערכת מצוי ארגון המדינה האסלאמית, שאינו נשמע להנחיות הנהגת אלקאעדה, ומתבסס על תשתית השלוחה של הארגון בעיראק, "החצר האחורית" של סוריה. בין שני הקטבים המתחרים הללו מצויים ארגוני מורדים ג'האדיסטים, המונים עשרות אלפי פעילים, המאמצים את האידיאולוגיה של הג'האד העולמי, ואשר, מוכנים מעת לעת לשתף פעולה עם ג'בהת אלנצרה ולפעמים גם עם המדינה האסלאמית, אך מסרבים להיות מזוהים באופן פורמאלי עם ארגון אלקאעדה.

4. לקרע הפנימי בקרב הארגונים המזדהים עם האידיאולוגיה של אלקאעדה עלולה להיות השפעה על מוקדים נוספים של הג'האד העולמי ברחבי המזרח התיכון. בשלב זה מועצת השורא של לוחמי הג'האד בקצוות ירושלים, ארגון הטרור הבולט ברצועת עזה המזוהה עם הג'האד העולמי, כבר נקט עמדה בסכסוך, לטובת המדינה האסלאמית (תוך שהוא משלם מס שפתיים לאימן אלט'ואהרי). יתכן שארגונים נוספים במדינות השונות במזרח התיכון צפויים גם הם להצטרף לצד זה או אחר בעוד שאחרים עשויים להעדיף "לשבת על הגדר". אפשר איפא שאנו עדים לתחילתו של תהליך שבמסגרתו הולכת ומתגבשת מערכת אזורית חדשה של ארגון אלקאעדה והג'האד העולמי, בעלת מאפיינים מבוזרים ומורכבים הרבה יותר מאשר זו, שאפיינה את אלקאעדה באפגניסטאן/פקיסטאן, בעידן אסאמה בן לאדן.

הודעת אלקאעדה בדבר ההתנערות מהמדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם

5. בהודעה, שפורסמה מטעם ההנהגה הכללית [אלקיאדה אלעאמה] של ארגון אלקאעדה, נאמר בין השאר: "קבוצת קאעדת אלג'האד [קרי, ארגון אלקאעדה] מודיעה שאין לה [שום] קשר למדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם. היא לא הודיעה על הקמתה, היא אינה עומדת בראשה, אינה מייעצת לה, אין פועלת לספק את רצונה ואף הורתה להפסיק את פעילותה. לפיכך, היא [המדינה האסלאמית] אינה שלוחה של ארגון אלקאעדה, ואין לה שום קשר ארגוני עימה. כמו כן, אין היא [המפקדה הכללית של אלקאעדה] אחראית על התנהלותה [של המדינה האסלאמית]". בהמשך צוין, כי הנהגת אלקאעדה דבקה בעקרון אחדות האומה האסלאמית על פי תפישת אסאמה בן לאדן ובהימנעות מחילוקי דעות מזיקים. ההודעה גם מציינת, שאין להנהגת אלקאעדה חלק במאבקים בין הפלגים השונים של לוחמי הג'האד בסוריה, היא קוראת להפסיקם, ומביעה עניין לשמור על קשרים טובים עם כל לוחמי הג'האד.

תגובות (ראשונות) להודעה של אלט'ואהרי

6. ארגון ג'בהת אלנצרה, שלוחת אלקאעדה בסוריה, בחר שלא להגיב עד כה על ההודעה. ארגון המדינה האסלאמית, מאידך, הגיב בחריפות הן כלפי אלקאעדה והן כלפי ג'בהת אלנצרה וקבוצות מורדים נוספות: ב-4 בפברואר 2014 הועלתה הודעת תגובה לפורום של ארגון המדינה האסלאמית. בה נאמר, כי אף אחד אינו עומד מעל המדינה האסלאמית, "ושהאחים בארגון אלקאעדה יעשו מה שהם רוצים." ההודעה תוקפת בחריפות את מנהיג ג'בהת אלנצרה: "לצערנו, המצאות [אבו מחמד] אלג'ולאני, החייל, העריק והבן הסורר של מנהיגו אלבע'דאדי [מנהיג המדינה האסלאמית], תהיה אחת הסיבות להתמוטטות ארגון אלקאעדה, חס ושלום...". ההודעה ממשיכה וקובעת, כי "המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם תתרחב, תפעיל מוסדות, ותיישם את חוקי אללה".

הודעה של המדינה האסלאמית התוקפת את אלקאעדה ואת ג'בהת אלנצרה (alplatformmedia.com)

7. מועצת השורא של לוחמי הג'האד בקצווי ירושלים (להלן: מועצת השורא), ארגון הג'האד העולמי הכולט ביותר ברצועת עזה, נקט עמדה לטובת ארגון המדינה האסלאמית, תוך שהוא משלם מס שפתיים לאימן אלט'ואהרי ולקריאתו (מהעבר) לאחדות בין הארגונים הג'האדיסטים.

8. ב-2 בפברואר 2014 פרסמה מועצת השורא הודעה מפורטת, רוויה במוטיבים אסלאמיים דתיים והיסטוריים. ההודעה פותחת בגינוי מלחמת האחים המתנהלת בסוריה בין לוחמי הג'האד אשר, שורשיה הינם "התנהגות בלתי צודקת כלפי המדינה האסלאמית והעומד בראשה, אמיר המאמינים, אבו-בכר אלבע'דאדי". המוסלמים, על פי ההודעה, מחויבים לסייע לאנשי המדינה האסלאמית ולבסס את יסודותיה אולם במקום זאת "אנשים שונים" שקעו במלחמת אחים וניערו חוצנם מלוחמי הג'האד.

9. בהמשך מביעה ההודעה תמיכה בקריאתו של "השיח' שלנו, החכם באומתנו, השיח' אימן אלט'ואהרי, ישמרהו אללה, באשר לצורך שלוחמי הג'האד בסוריה יחברו זה לזה במסגרת מדינה אסלאמית, שלגביה תהיה ביניהם הסכמה, שכן הג'האד זקוק למנהיג... "אולם ההודעה אינה מתייחסת

להודעתו האחרונה של אלט'ואהרי בה הוא מתנער מארגון המדינה האסלאמית ואינה מאזכרת את ג'בהת אלנצרה. בהמשך שבה ההודעה ומביעה תמיכה במדינה האסלאמית: "יש... להביא לתשומת לב, שהמערכה בעיראק ובאלשאם (סוריה) היא אחת; ושהעומדים בראש המדינה האסלאמית בעיראק כבר הוכיחו את צדקת דרכם ואת יכולתם לנהל את מערכות האומה..". ההודעה שבה וקוראת ללוחמי הג'האד להגיע לידי הסכמה לגבי שליט אחד שינהיג אותם על פי ההלכה האסלאמית, שישליט את האסלאם, "ושבעזרתו אללה ימוטט את הכופרים הנבזים" (bentaymia.tumblr.com).

מתוך הודעת מועצת השורא של לוחמי הג'האד בקצווי ירושלים התומכת במדינה האסלאמית (bentaymia.tumblr.com)

הרקע להודעת אלט'ואהרי

10. הודעת אימן אלט'ואהרי מהווה הכרעה חד משמעית לטובת ג'בהת אלנצרה במאבקי הכוח העזים המתנהלים בשנה האחרונה בין שלוחות אלקאעדה בעיראק ובסוריה. למאבקי הכוח הללו נגררה מפקדת אלקאעדה, בראשות אימן אלט'ואהרי, אולם ניסיונותיה להביא לפתרון הסכסוך או לפחות להרגעת המצב רק גרמו להחרפתו. להלן כמה אבני דרך במאבקים הללו:

א. ארגון ג'בהת אלנצרה הוקם בסוריה בינואר 2012 ע"י שלוחת אלקאעדה בעיראק ונוהל על ידה בראשית הדרך. בתחילת הדרך קיבל "האמיר" הסורי אבו מחמד אלג'ולאני את הוראותיו מ"אמיר" אלקאעדה בסוריה אבו בכר אלבע'דאדי, אשר שלט על שתי שלוחות אלקאעדה, בעיראק ובסוריה. כדי לתת גוון פורמאלי לבכירותו ולשליטתו הודיע אבו בכר אלבע'דאדי ב-9 באפריל 2013 על מיזוג הארגונים בעיראק ובסוריה תחת השם "המדינה האסלאמית בעיראק ובאלשאם".

ב. אבו מחמד אלג'ולאני, מנהיג ג'בהת אלנצרה, סרב להכפיף את ארגונו למנהיג המדינה האסלאמית. יום לאחר הודעת אלבע'דאדי (10 באפריל 2013) הוא הזדרז להישבע אמונים לאימן אלט'ואהרי מנהיג אלקאעדה. אלט'ואהרי, שנגרר למאבקי הכוח בין שני הארגונים, נקט

צד כאשר הודיע ב-10 ביוני 2013 על ביטול המיזוג בין ג'בהת אלנצרה לבין שלוחת אלקאעדה בעיראק. באיגרת ששיגר לפעילי ג'בהת אלנצרה הוא הודיע כי אלבע'דאדי טעה כאשר הכריז על האיחוד ללא אישורה של הנהגת אלקאעדה אך קרא לשתי השלוחות לשתף פעולה ביניהן.

ג. נקיטת הצד של אלט'ואהרי במחלוקת לא ייטבה את הסכסוך בין שני הארגונים אלא להפך, בראייה לאחור היא **גרמה להחרפתו**. בחצי השנה, שחלפה מאז הודעת אלט'ואהרי, גברה היריבות בין שני הארגונים ואף גלשה מעת לעת לעימותים אלימים ביניהם. **בפועל התגבשו איפוא בסוריה שני ארגונים מתחרים המזוהים עם האידיאולוגיה של אלקאעדה**, שכל אחד מהם אימץ דפוסי פעולה המבדילים אותו מהארגון המתחרה. **בעוד ג'בהת אלנצרה התנהל באופן פרגמאטי**, הן ביחסו לאוכלוסיה והן בשיתוף הפעולה שלו עם ארגוני מורדים אחרים, **אימץ לעצמו ארגון המדינה האסלאמית דפוסי פעולה דוקטרינריים נוקשים**, שגרמו למתחים קשים בינו לבין האוכלוסייה הסורית ובינו לבין ארגוני המורדים האחרים, שפתחו בעימותים אלימים נגדו.

ד. ניסיון נוסף לאחות את הקרעים נעשה ע"י אימן אלט'ואהרי ב-11 באוקטובר 2013. בפנייה, שהופצה באתרים אסלאמיים הוא קרא לכוחות האסלאמיים הפועלים בסוריה להתאחד על מנת להקים בה מדינה "לוחמת ג'האד", שתסלול את הדרך להחזרת הח'ליפות האסלאמית ול"שחרור ירושלים". גם פנייתו זאת נפלה על אוזניים ערלות: **הקרע בין שני הארגונים התרחב**, המתיחות ביניהם, שלוותה בעימותים אלימים, גברה, **ואלט'ואהרי נאלץ לנקוט עמדה חד-צדדית, תוך שימוש ברטוריקה תקיפה ונוקשה יותר כלפי ארגון המדינה האסלאמית.**